

SOSYAL BİLGİLER
5. SINIF**2025-2026 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI**
..... ORTAOKULU
2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI ORTAK SINAVI

Adı - Soyadı :
Sınıfı - Şubesi :
Öğrenci No :

ALDIĞI PUAN**ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE**

1. Bu soru kitapçığında 8 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. Her sorunun puan değeri yanında belirtilmiştir.

1. Aşağıdaki soruları verilen metinden yararlanarak cevaplayınız. (20 puan)

5/G sınıfında sınıf başkanlığı seçimi yapılacaktır. Ancak öğretmen, yalnızca not ortalaması en yüksek olan iki öğrencinin aday olabileceğini, diğerlerinin sadece oy kullanabileceğini söylemiştir. Arka sırada oturan ve notları çok yüksek olmayan ama iletişim becerisi kuvvetli olan Ali, parmak kaldırarak: “Öğretmenim, bence isteyen herkes aday olabilmeli. Farklı düşüncelere sahip öğrencilerin de projelerini anlatmaya hakkı var, belki biz onları seçeceğiz” diyerek duruma itiraz etmiştir.

a) Buna göre Ali'nin itirazı, demokrasinin temel ilkelerinden hangilerinin sınıfta ihlal edildiğini (uygulanmadığını) göstermektedir? İki tanesini yazınız.

b) Sınıftaki bu seçimin tam anlamıyla “demokratik” olabilmesi için öğretmenin nasıl bir yöntem izlemesi gerekir? Yazınız.

2. Kırtasiyeden okul ihtiyaçlarını alan Ali, kasada ödeme yaptıktan sonra kasiyerin yazar kasa fişi vermediğini fark etmiştir. Bunun üzerine Ali, “Lütfen fişimi verebilir misiniz? Alışverişlerimizden sonra fiş almak, ödediğimiz paranın vergi olarak devletimizin hazinesine gitmesini sağlar. Fiş vermeyerek hem vergi kaçırılmasına neden oluyor hem de ülkemizin gelişimine zarar veriyorsunuz.” diyerek kasiyeri uyarmıştır.

Ali'nin kırtasiyedeki bu tutumu, onun “etkin bir vatandaş” olarak hangi sorumluluğunu yerine getirdiğini gösterir? Yazınız. (10 puan)

3. 11 yaşındaki Ayşe'nin ailesi, babasının yeni işi nedeniyle başka bir şehre taşınma taşınmıştır. Ailesi, Ayşe'nin yeni gideceği okulu seçmiş, hafta sonu gideceği matematik kursuna kaydını yaptırmış ve yeni odasının rengine bile kendileri karar vermiştir. Tüm bu süreçte Ayşe'ye fikri hiç sorulmamıştır. Ayşe, resim yapmayı çok sevdiğini ve matematik kursu yerine resim kulübüne gitmek istediğini söylediğinde ise ailesi, “Biz senin için en iyisini biliriz, sen bunlara karışma” diyerek onu susturmuştur.

Bu bilgide Ayşe'nin hangi hakkının ihlal edildiğini yazınız. (10 puan)

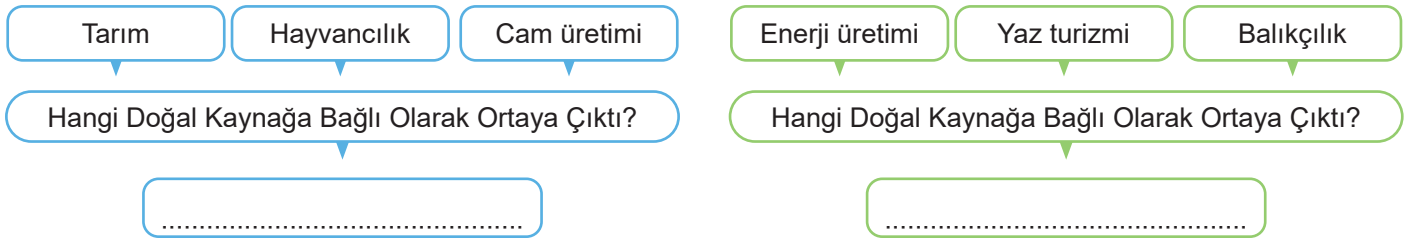
4. Aşağıdaki soruları verilen metinden yararlanarak cevaplayınız. (20 puan)

Sabah okula bisikletinizle giderken, mahallenizdeki yolun tam ortasında derin bir çukur oluştuğunu fark ettiniz. Çukurun etrafında hiçbir uyarı levhası yoktu ve özellikle akşam karanlığında yoldan geçen araçlar ile bisikletliler için büyük bir kaza tehlikesi oluşturuyordu.

a) Etkin bir vatandaş olarak yoldaki bu tehlikeyi ortadan kaldırmak için doğrudan hangi kuruma başvurursunuz? Yazınız.

b) Yetkililerin gelip sorunu çözebilmesi için hangi başvuru yollarının kullanılması gerekir? İki tanesini yazınız.

5. Aşağıda doğal kaynakların ekonomik faaliyetlerde kullanımına örnekler verilmiştir. Verilen ekonomik faaliyetlerin öncelikle hangi doğal kaynağa bağlı olarak ortaya çıktığını ilgili yere yazınız. (10 puan)

6. Doğal kaynakların verimli kullanılması ve israfın önlenmesi amacıyla yapılması gerekenlerden iki tanesini yazınız. (10 puan)

7-8. soruları aşağıdaki bilgilere göre birbirinden bağımsız olarak cevaplayınız.

Ahmet Bey ve ailesi, her ayın başında maaşlarını aldıklarında bir aile bütçesi hazırlarlar. Bu ayki bütçelerinde kira, mutfak masrafları, faturalar ve çocukların okul taksiti gibi temel giderleri plana dâhil etmişler ve kalan bir miktar parayı da hafta sonu planladıkları kısa bir tatil için ayırmışlardır. Ancak ayın ortasında evlerindeki buzdolabı aniden bozulmuş ve tamirci, tamirin çok maliyetli olacağını, yeni bir buzdolabı almalarının daha mantıklı olacağını söylemiştir.

7. Ahmet Bey'in ailesinin hazırladığı bütçe planında, buzdolabının bozulması gibi ani gelişen durumlar için hangi bütçe kuralı eksik bırakılmıştır? Yazınız. (10 puan)

8. Siz Ahmet Bey'in yerinde olsaydınız, ailenizin temel bir ihtiyacı olan buzdolabı problemini çözmek ve bütçe açığı (borçlanma) vermemek için o ayki bütçenizde nasıl bir değişikliğe giderdiniz? Yazınız. (10 puan)

SENARYO 4

Öğrenme Alanı	Konu (İçerik Çerçevesi)	Öğrenme Çıktıları	Soru Sayısı
YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ	Demokrasi ve Cumhuriyet Kavramının Temel Nitelikleri	SB.5.4.1. Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi çözümlenebilir	1
	Etkin Vatandaşın Özellikleri ve Önemi	SB.5.4.2. Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme	1
	Temel Haklar, Sorumluluklar ve Önemi	SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme	1
	İhtiyaç Durumunda veya Sorunların Çözümünde Başvurabilecek Kurumlar	SB.5.4.4. Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme	1
HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ	Kaynakların Verimli Kullanımı	SB.5.5.1. Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme	2
	Bütçe Oluşturma	SB.5.5.2. İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme	2